

Öğretmen Adaylarının Sosyal Girişimcilik Özellikleri ile Sosyal Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi¹

Erkan ÇALIŞKAN¹

¹Dr. Öğr. Üyesi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Niğde-Türkiye,
erkancaliskan@ohu.edu.tr

ÖZET

Öğretmenlerin içinde buldukları toplumu etkileme düzeyleri oldukça yüksektir. Bu açıdan öğretmenlerin sosyal sorunların çözümündeki görevleri ve toplumsal refah için sosyal girişimcilik özellikleri önemli görülmektedir. Öğretmenlerin bu özellik ve becerilere sahip olarak lisans programlarından mezun olmaları sürece katkı sağlayacaktır. Sosyal girişimcilik ve sosyal beceri çözme becerilerinin kazandırılması sürecinde öncelikle öğretmen adaylarının konuya ilişkin durumlarının ve bu değişkenleri etkileyen etmenlerin belirlenmesi gerekmektedir. Bu çalışmada öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özellikleri ile sosyal problem çözme becerilerinin hangi değişkenlere göre farklılaştığı ve aralarındaki ilişki incelenmiştir. İlişkisel tarama modelinde yürütülen çalışma 503 öğretmen adayının katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde ilişkisiz örneklem için t-testi, tek yönlü ANOVA ve Pearson korelasyon analizlerinden yararlanılmıştır. Tüm analizler SPSS 24 programında gerçekleştirilmiştir. Çözümleme sonuçlarına göre sosyal girişimcilik ile sosyal problem çözme becerisi arasında orta düzey bir ilişki bulunmuştur. Öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik ve sosyal problem çözme becerileri cinsiyet, sınıf düzeyi, sivil toplum örgütüne üye olma ve daha önce girişimcilikle ilgili eğitim alma durumuna göre farklılaşmazken, öğrenim görülen bölüm, sevilen ders grubu, akademik başarı ya da bilişim teknolojileri yeterlik ve öğretim etkinliklerinden bilişim teknolojilerinden yararlanma eğilimleri gibi değişkenlerin farklılaşmalara neden olduğu görülmüştür. Akademik başarıları yüksek olan öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özellikleri ve sosyal problem çözme becerileri de anlamlı biçimde yüksektir. Bilişim teknolojileri kullanımında kendilerini daha yeterli gören öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik ve sosyal problem çözme becerileri daha yüksektir. Öğretmen adaylarının öğretim etkinliklerinde bilişim teknolojilerinden yararlanma sıklığı arttıkça sosyal girişimcilik özellikleri de artmaktadır. Sosyal girişimcilik özellikleri ve sosyal problem çözme becerileri daha yüksek olan öğretmen adayları günlük hayatta karşılaştığı problemleri kendisi kolaylıkla çözebilmekte ve sosyal girişimcilikleri yüksek olan öğretmen adayları başkalarına ait sorunların çözümüne daha fazla yardım etmektedir. Öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özellikleri ve sosyal problem çözme becerileri arttıkça toplumsal ya da çevresel sorunlara daha duyarlı olmaktadır. Sosyal girişimcilik özelliği daha yüksek olan öğretmen adayları öğretmen olarak göreve başladıktan sonra okul yöneticisi olarak çalışmayı daha çok tercih etmektedirler. Toplumsal ya da çevresel sorunların çözümünde önemli olduğu ortaya konulan sosyal girişimcilik ve sosyal problem çözme becerilerine yönelik öğretmen adaylarının gelişimine destek olunmalıdır. Bu süreçte etkisi gözlenen bilişim teknolojilerine lisans programlarında daha fazla ağırlık verilebilir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen adayı, sosyal girişimcilik, sosyal problem çözme becerisi

¹ Bu çalışmanın bir bölümü 12-14 Nisan 2019 tarihinde İzmir'de gerçekleştirilen Uluslararası Fen, Matematik, Girişimcilik ve Teknoloji Eğitimi Kongresi'nde sunulmuştur.

Investigating the Relationship Between Social Entrepreneurship Characteristics and Social Problem-Solving Skills of Teacher Candidates

ABSTRACT

The level of teachers' influence in society is quite high. In this respect, the roles of teachers in solving social problems and their social entrepreneurship characteristics are seen as important for social welfare. While teacher candidates graduating from undergraduate programs having these qualifications and skills is important to contribute to the social process. In the process of acquiring social entrepreneurship and social skills solving skills, first of all, the situation of the teacher candidates and the factors affecting these variables should be determined. In this study, teacher candidates' social entrepreneurship characteristics and social problem-solving skills were investigated. The study was conducted with the participation of 503 teacher candidates. In the analysis of the data, t-Test, one-way ANOVA and Pearson correlation analyses were used. All analyses were performed in SPSS 24 program. According to the analysis results, a medium level relationship was found between social entrepreneurship and social problem-solving skills. The teacher candidates' social entrepreneurship and social problem-solving skills do not differ according to gender, class level, membership of civil society organization and previous training about entrepreneurship. The department, favorite course group, academic success, information and communication technologies competences and acceptances for instructional activities have a significant effect on dependent variables. The social entrepreneurship characteristics and social problem-solving skills of the teacher candidates with high academic success were also significantly higher. Teacher candidates who consider themselves more efficient in the use of information and communication technologies have higher social entrepreneurship and social problem-solving skills. As the frequency of the use of information and communication technologies in teaching activities increases, the characteristics of social entrepreneurship also increase. Teacher candidates with higher social entrepreneurship characteristics and social problem-solving skills can easily solve the problems they face in daily life and teacher candidates with high social entrepreneurship characteristics help to solve the problems of others. As the teacher candidates' social entrepreneurship characteristics and social problem-solving skills increase, they become more sensitive to social or environmental problems. Teacher candidates who have higher social entrepreneurship characteristics prefer to work as school administrators after starting to work as teachers. The development of teacher candidates towards social entrepreneurship and social problem-solving skills, which have been shown to be important in solving social or environmental problems, should be supported. Information and communication technologies, whose impact is observed in this process, can be given more intensity in undergraduate programs.

Keywords: Teacher candidate, social entrepreneurship, social problem-solving skills

GİRİŞ

21. yüzyılın önemli becerilerinden birisi olarak görülen girişimcilik sadece ekonomik değil aynı zamanda sosyal bir faaliyettir (Akar ve Üstüner, 2017). D' Zurilla, Nezu ve Maydeu-Olivares'e (2004: akt. Çekici, 2009) göre sosyal varlık olan insanın sosyal problem çözme becerisinin de gelişmiş olması gerekmektedir. Birey yaşadığı çevre açısından sadece kendisiyle ilgili sorunlarla değil etrafındaki durumlarla da ilgilenmelidir. Girişimciliğin sosyal bir faaliyet olarak da kabul görmesi sosyal girişimciliği doğurmuştur (Akar ve Aydın, 2015; Çavdar, Cumhuriyet, Koç ve Doymuş, 2018). Sosyal girişimcilik, sosyal değişimler ve toplumsal gereksinimler için kaynakların yenilikçi biçimde kullanılmasıdır. Özünde sosyallik ve girişimcilik içeren sosyal girişimcilik, sosyal problemleri girişimci bir yaklaşımla en basit şekliyle çözmeyi içerir (Güler, 2008). Sosyal girişimcilik, girişimciliğin toplumsal sorumluluk yönüne odaklanarak sosyal değer oluşturma ve toplumsal gereksinimleri karşılama sürecidir (Thompson, 2002) Bu noktada sosyal girişimci, içinde bulunduğu çevrede bulunan sorunları fark ederek bu sosyal sorunların üzerinde giden ve çözmeye çalışan kişidir (Denizalp, 2007). Sosyal girişimci sahip olduğu girişimcilik

özelliklerini sosyal görevleri gerçekleştirmek için kullanarak çevresinde gördüğü sorunların çözümü için uğraşır (Akar ve Aydın, 2015; Şeker, 2012). Bu noktada sosyal problem çözme becerisi de önemli bir rol oynamaktadır. Sosyal girişimcilikte toplumsal fayda oldukça önemlidir (Konaklı ve Göğüş, 2013). Toplumda her birey sosyal girişimci olabilirken etrafında bulunan kitleyi en fazla etkileme gücüne sahip olanlar öğretmenlerdir (Çermik ve Şahin, 2015). Karademir, Balbağ ve Çemrek'e (2018) göre öğretmenler, çevrelerindeki insanlarla sürekli etkileşim halindedirler ve onlarla hayatı paylaşırlar. Bu açıdan toplumun her kesiminde ve ülkenin her yerleşim yerinde görev yapan öğretmenlerin de toplumsal refah için başarılı birer sosyal girişimci olmaları gerekmektedir (Çavdar ve diğerleri, 2018). Akar ve Aydın (2015) ile Konaklı ve Göğüş'ün (2013) de belirttiği gibi okulun bulunduğu çevrenin değişmesine ve gelişmesine yönelik etkinliklerin gerçekleştirilmesi öğretmenin sosyal girişimcilik rollerindedir. Özellikle son dönemlerde görülen çevresel ve insani sorunlar öğretmenlerin sosyal girişimci olarak çalışmalarının önemini bir kat daha artırmaktadır (Çermik ve Şahin, 2015).

Millî Eğitim Bakanlığının (MEB) son dönemlerdeki çalışmalarıyla beraber ilk ve orta dereceli okullarda girişimcilik ve sosyal girişimcilikle ilgili olgular artmaya başlamıştır (Armut ve Kılınç, 2018). Ayrıca ders içeriklerine girişimciliği temel alan konular yerleştirilmektedir (Çelik, 2014; Deveci ve Çepni, 2017). Aynı zamanda MEB, öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine bu becerileri yerleştirmektedir (Çavdar ve diğerleri, 2018; Memduhoğlu ve Şahin, 2017; Pan ve Akay, 2015). Koh (1996) girişimciliği etkileyen faktörlerin bilinmesinin girişimciliğin gelişimine katkı sağlayacağını ifade etmektedir. Aydın ve Öner (2016) de öğretmen ve öğretmen adaylarının girişimcilik düzeylerinin üzerinde durulması gereken bir konu olduğunu vurgulamaktadır. Son dönemlerde öğretmen ve öğretmen adaylarının girişimcilik özelliklerine odaklanan çalışmalarda artış ve çeşitlilik görülmesine karşın (örn: Adatepe, 2018; Armut ve Kılınç, 2018; Karademir ve diğerleri, 2018; Konaklı ve Göğüş, 2013; Ülküdür, Duman ve Bacanak, 2015) sosyal girişimcilikle ilgili alanda yeterli çalışma bulunmamaktadır (Demirel, Aydoğmuş ve Güneş, 2019). Öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik ve sosyal problem çözme beceri düzeylerinin ve etkileyen değişkenlerin belirlenmesi gösterecekleri etki açısından önemlidir (Çavdar ve diğerleri, 2018; Çermik ve Şahin, 2015). Bu çalışmada öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özellikleri ile sosyal problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi hedeflenmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özellikleri ile sosyal problem çözme becerileri; cinsiyet, öğrenim gördükleri bölüm, gelecek ve kariyer hedefi, sivil toplum kuruluşuna üye olma, girişimcilikle ilgili eğitim alma durumu, toplumsal ve çevresel sorunlara duyarlı olma gibi değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Girişimcilik, Yüksek Öğretim Kurumu tarafından son güncellenen öğretmenlik lisans programlarında da kendine yer bulmuştur (YÖK, 2018). Çalışmanın eğitim fakültelerinde öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özellikleri ve sosyal problem çözme becerilerinin geliştirilmesi için gerçekleştirilecek etkinliklere ışık tutması beklenmektedir.

YÖNTEM

a) Araştırmanın Deseni

Öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özellikleri ile sosyal problem çözme becerileri arasındaki ilişkiyi inceleyen bu çalışma ilişkisel tarama modelinde yürütülmüştür. Karasar'a (1999:77, 81) göre tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlarken ilişkisel tarama modelleri, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasındaki değişim varlığını ve / veya derecesini belirleyen araştırma modelleridir. Bu çalışmada hem öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özellikleri ile sosyal problem çözme becerilerinin çeşitli değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş hem de bu iki özellik arasında bir ilişki olup olmadığına bakılmıştır. İlişkisel çözümleme iki türlü yapılabilir. Bunlar korelasyon türü ilişki ile karşılaştırma yolu ile elde edilen ilişkilerdir (Karasar, 1999: 81). Bu çalışmada korelasyon türü ilişki incelenmiştir.

b) Katılımcılar

Çalışmaya katılan öğretmen adaylarının belirlenmesinde uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır (Fraenkel & Wallen, 1996). Böylece Anadolu'da bir üniversitede öğrenim görmekte olan 180 kadın (%36) ve 323 erkek (%64) olmak üzere toplam 503 öğretmen adayı çalışma gönüllü olarak katılmıştır. Çalışmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmenlik kimliğine daha yakın olmaları adına üç ya da dördüncü sınıfta öğrenimlerine devam ediyor olmalarına dikkat edilmiştir. Çalışmaya 161 üçüncü sınıf (%32) ve 342 dördüncü sınıf (%68) öğrencisi katılmıştır. Üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin seçilme temel nedeni mezuniyete ve yaptıkları staj ve diğer etkinliklerle öğretmenlik mesleğine daha yakın olmalarıdır.

Öğretmen adaylarının cinsiyet ve bölümlerine göre dağılımları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Öğrenim Gördükleri Bölümlere Dağılımı

Bölüm	Kadın	Erkek	N	%
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	44	23	67	13
İlköğretim Matematik	17	59	76	15
Fen Bilgisi	14	51	65	13
Türkçe	22	64	86	17
Sosyal Bilgiler	23	40	63	13
Sınıf Öğretmenliği	21	42	63	13
Güzel Sanatlar ve Spor Eğitimi	39	44	83	16
Toplam	180	323	503	100

c) Veri Toplama Araçları

Çalışmada öğretmen adaylarından araştırmayla ilgili verileri toplamak için Konaklı ve Göğüş (2013) tarafından geliştirilen Aday Öğretmenlerin Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği ile Çekici (2009) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Sosyal Problem Çözme Envanteri-Kısa Formu kullanılmıştır. Beşli Likert yapıda 21 maddeden oluşan Aday Öğretmenlerin Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeğinin; Risk alma, Özgüven ve Kişisel Yaratıcılık olmak üzere üç alt boyutu vardır. 25 maddeden oluşan Sosyal Problem Çözme Envanteri- Kısa Formunun (SPÇE-KF) değerlendirilmesinde bir hesaplama formülü ($SPÇE-KF_{GenelToplamPuan} = POY_{tp} + RPC_{tp} + (20-POSY_{tp}) + (20-DDT_{tp}) + (20-KT_{tp})^2$) kullanılmaktadır.

² POY_{tp}: Probleme Olumlu Yönelim Toplam Puanı; RPC_{tp}: Rasyonel Problem Çözme Toplam Puanı; POSY_{tp}: Probleme Olumsuz Yönelim Toplam Puanı; DDT_{tp}: Dikkatsiz/Dürtüsel Tarz Toplam Puanı; KT_{tp}: Kaçıran Tarz Toplam Puanı

Kullanılan veri toplama araçlarının güvenilirliklerine ilişkin bu çalışmadaki Cronbach Alfa değerleri Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. *Veri Toplama Araçlarına Ait Güvenirlilik Değerleri*

Ölçek	Cronbach Alfa
Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği	.920
Risk Alma Alt Boyutu	.803
Kişisel Yaratıcılık Alt Boyutu	.784
Öz Güven Alt Boyutu	.820
Sosyal Problem Çözme Envanteri	.805

d) Verilerin Analizi

Tarama modelinde gerçekleştirilen bu keşif araştırmasında öğretmen adaylarının sosyal problem çözme becerilerini ve sosyal girişimcilik özelliklerini etkileyebilecek alanyazında belirtilen birçok etmen bağımsız değişken olarak kullanılmıştır. Çalışmanın bağımsız değişkenleri arasında ilişki olmadığından öğretmen adaylarının bağımlı değişkenlere ait puanlar arasında farklılaşmaların incelenmesi aşamasında ilişkisiz örneklem t-testi ve tek yönlü ANOVA analizinden yararlanılmıştır. Öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özellikleri ile sosyal problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin çözümlenmesinde ise Pearson korelasyon analizine başvurulmuştur. Verilerin normal dağılım gösterdikleri belirlendiğinden ve analizler için gerekli koşullar sağlandığından parametrik analizler kullanılmıştır. Betimsel bulgularda ölçek puanlarının hesaplanmasında aritmetik ortalama değerleri işleme alınmıştır. Öğretmen adaylarının ölçek puanlarına bağlı olarak sosyal girişimcilik ve sosyal problem çözme beceri düzeylerinin belirlenmesinde ölçek geliştirici ve uyarlayıcılarının görüşleri dikkate alınmıştır. Burada Likert yapıdan kaynaklanan $(n-1)/n$ formülü temelinde, hesaplanan aritmetik ortalamanın toplam madde sayısına bölümünden elde edilen değer göz önüne alınmıştır (1.00-1.80: Çok Düşük, 1.81-2.60: Düşük, 2.61-3.40: Orta Düzey, 3.41-4.20: Yüksek, 4.21-5.00: Çok Yüksek). Tüm analizler SPSS 24 programında yapılmıştır.

BULGULAR

Öğretmen adaylarına ait Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği ile Sosyal Problem Çözme Envanterine ilişkin betimsel bulgular Tablo 3’de verilmiştir. Tablo 3’deki verilere göre öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özellikleri yüksek düzeyde iken sosyal problem çözme becerileri orta düzeydedir.

Tablo 3. *Veri Toplama Araçlarına Ait Betimsel Bulgular*

Ölçek	N	En Düşük	En Yüksek	\bar{x}	Alnabilecek En Düşük – En Yüksek Puan
Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği		52	105	83	21-105
Risk Alma Alt Boyutu		13	35	28	7-35
Kişisel Yaratıcılık Alt Boyutu	503	19	40	31	8-40
Öz Güven Alt Boyutu		11	30	24	6-30
Sosyal Problem Çözme Envanteri		32	95	65	0-100

Öğretmen adaylarının cinsiyet, öğrenim gördükleri sınıf ve genel akademik not ortalamalarına göre sosyal girişimcilik ve sosyal problem çözme özelliklerine ilişkin yapılan ilişkisiz örneklem t-testi çözümlene sonuçları Tablo 4, 5 ve 6’da gösterilmiştir.

Tablo 4. Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Sosyal Girişimcilik Özellikleri ve Sosyal Problem Çözme Becerilerine Ait İlişkisiz Örneklem t-Testi Sonuçları

Ölçek	Cinsiyet	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği	Kadın	180	82.46	10.44	501	-1.302	.193
	Erkek	323	83.67	9.67			
Risk Alma Alt Boyutu	Kadın	180	27.47	4.35	501	-1.132	.258
	Erkek	323	27.89	3.85			
Kişisel Yaratıcılık Alt Boyutu	Kadın	180	23.78	4.20	501	-1.509	.132
	Erkek	323	24.20	3.99			
Öz Güven Alt Boyutu	Kadın	180	31.22	3.17	501	-.941	.347
	Erkek	323	31.57	2.93			
Sosyal Problem Çözme Envanteri	Kadın	180	64.02	13.49	501	-1.724	.085
	Erkek	323	66.15	13.15			

Tablo 4'deki verilere göre öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özellikleri ve sosyal problem çözme becerileri cinsiyete göre farklılaşmamaktadır. Hem sosyal girişimcilik özelliklerinde ($\bar{x}_{kadın}=82.46$, $\bar{x}_{erkek}=83.67$, $t_{(501)}=-1.302$, $p>.05$) hem de sosyal problem çözme becerilerinde ($\bar{x}_{kadın}=64.02$, $\bar{x}_{erkek}=66.15$, $t_{(501)}=-1.302$, $p>.05$) kadın ve erkek öğretmen adayları birbirine yakın puanlara sahiptir.

Tablo 5. Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördükleri Sınıf Düzeyine Göre Sosyal Girişimcilik Özellikleri ve Sosyal Problem Çözme Becerilerine Ait İlişkisiz Örneklem t-Testi Sonuçları

Ölçek	Sınıf Düzeyi	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği	3. Sınıf	161	82.71	9.52	501	-.814	.416
	4. Sınıf	342	83.48	10.15			
Risk Alma Alt Boyutu	3. Sınıf	161	27.49	3.97	501	-.949	.343
	4. Sınıf	342	27.86	4.07			
Kişisel Yaratıcılık Alt Boyutu	3. Sınıf	161	24.04	2.85	501	-.063	.950
	4. Sınıf	342	24.06	3.10			
Öz Güven Alt Boyutu	3. Sınıf	161	31.18	3.98	501	-1.003	.316
	4. Sınıf	342	31.57	4.11			
Sosyal Problem Çözme Envanteri	3. Sınıf	161	65.48	13.03	501	.116	.907
	4. Sınıf	342	65.34	13.45			

Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri sınıf düzeyi de sosyal girişimciliği ve sosyal problem çözme becerisini anlamlı biçimde etkilememektedir. Cinsiyet değişkeninde olduğu gibi üçüncü ve dördüncü sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının hem sosyal girişimcilik özelliklerinde ($\bar{x}_{3.sınıf}=82.71$, $\bar{x}_{4.sınıf}=83.48$, $t_{(501)}=-.814$, $p>.05$) hem de sosyal problem çözme becerilerinde ($\bar{x}_{3.sınıf}=65.48$, $\bar{x}_{4.sınıf}=65.34$, $t_{(501)}=.116$, $p>.05$) aldıkları puanlar birbirine oldukça yakındır. Üçüncü ve dördüncü sınıf öğretmen adaylarının araştırma değişkenleri açısından birbirilerine denk oldukları görülmüştür.

Tablo 6. Öğretmen Adaylarının Genel Akademik Not Ortalamalarına Göre Sosyal Girişimcilik Özellikleri ve Sosyal Problem Çözme Becerilerine Ait İlişkisiz Örneklem t-Testi Sonuçları

Ölçek	GANO	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği	2-3 arası	271	82.16	10.16	491	-2.908	.004
	3 ve üzeri	222	84.76	9.53			
Risk Alma Alt Boyutu	2-3 arası	271	27.31	4.22	491	-2.805	.005
	3 ve üzeri	222	28.32	3.71			
Kişisel Yaratıcılık Alt Boyutu	2-3 arası	271	23.74	3.05	491	-2.671	.008
	3 ve üzeri	222	24.47	2.98			
Öz Güven Alt Boyutu	2-3 arası	271	31.11	4.11	491	-2.340	.020
	3 ve üzeri	222	31.96	3.96			
Sosyal Problem Çözme Envanteri	2-3 arası	271	63.78	13.45	491	-3.320	.001
	3 ve üzeri	222	67.74	12.87			

Tablo 6'daki veriler incelendiğinde öğretmen adaylarının sosyal girişimciliklerinin ve sosyal problem çözme becerilerinin genel akademik not ortalamasına göre anlamlı biçimde farklılaştığı görülmektedir. Öğretmen adaylarının genel akademik ortalamaları arttıkça sosyal girişimcilik özellikleri ($\bar{x}_{2-3\text{arası}}=82.16$, $\bar{x}_{3\text{veüzeri}}=84.76$, $t_{(501)}=-2.908$), sosyal girişimcilik alt boyutlarından risk alma düzeyleri ($\bar{x}_{2-3\text{arası}}=27.31$, $\bar{x}_{3\text{veüzeri}}=28.32$, $t_{(501)}=-2.805$), kişisel yaratıcılıkları ($\bar{x}_{2-3\text{arası}}=23.74$, \bar{x}_3 ve üzeri= 24.47 , $t_{(501)}=-2.671$) ve öz güvenleri ($\bar{x}_{2-3\text{arası}}=31.11$, $\bar{x}_{3\text{veüzeri}}=31.96$, $t_{(501)}=-2.340$) ile sosyal problem çözme beceri düzeyleri de ($\bar{x}_{2-3\text{arası}}=63.78$, $\bar{x}_{3\text{veüzeri}}=67.74$, $t_{(501)}=-3.320$) anlamlı biçimde artmaktadır ($p<.05$). Bu noktada sosyal girişimcilik ve sosyal problem çözme becerileri yüksek olan öğretmen adaylarının akademik başarılarının da daha yüksek olduğu ortaya konulmuştur.

Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölüme göre sosyal girişimcilik ve sosyal problem çözme becerilerine ilişkin betimsel bulgular Tablo 7'de, aradaki farklılaşma için yapılan tek yönlü ANOVA çözümleme sonuçları Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 7. Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördükleri Bölümlere Göre Sosyal Girişimcilik ve Sosyal Problem Çözme Puanları

Ölçek	Bölüm	N	\bar{x}	S
Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği	(A) Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	67	81.76	9.28
	(B) İlköğretim Matematik	76	78.53	8.79
	(C) Fen Bilgisi	65	85.00	9.61
	(D) Türkçe	86	83.58	10.88
	(E) Sosyal Bilgiler	63	86.10	10.05
	(F) Sınıf Öğretmenliği	63	82.35	9.74
	(G) Güzel Sanatlar ve Spor Eğitimi	83	85.49	9.31
Risk Alma Alt Boyutu	(A) Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	67	27.25	4.03
	(B) İlköğretim Matematik	76	25.93	3.52
	(C) Fen Bilgisi	65	28.46	3.64
	(D) Türkçe	86	27.77	4.47
	(E) Sosyal Bilgiler	63	28.68	4.07
	(F) Sınıf Öğretmenliği	63	27.02	4.02
	(G) Güzel Sanatlar ve Spor Eğitimi	83	29.02	3.63
Kişisel Yaratıcılık Alt Boyutu	(A) Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	67	23.87	2.63
	(B) İlköğretim Matematik	76	22.91	2.97
	(C) Fen Bilgisi	65	24.28	3.10
	(D) Türkçe	86	24.12	3.28
	(E) Sosyal Bilgiler	63	24.78	3.20
	(F) Sınıf Öğretmenliği	63	23.87	2.93
	(G) Güzel Sanatlar ve Spor Eğitimi	83	24.58	2.72
Öz Güven Alt Boyutu	(A) Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	67	30.64	4.07
	(B) İlköğretim Matematik	76	29.68	3.63
	(C) Fen Bilgisi	65	32.26	4.03
	(D) Türkçe	86	31.70	4.38
	(E) Sosyal Bilgiler	63	32.63	3.81
	(F) Sınıf Öğretmenliği	63	31.46	3.78
	(G) Güzel Sanatlar ve Spor Eğitimi	83	31.89	4.05
Sosyal Problem Çözme Envanteri	(A) Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	67	63.22	13.98
	(B) İlköğretim Matematik	76	67.84	10.86
	(C) Fen Bilgisi	65	66.83	13.46
	(D) Türkçe	86	67.14	13.70
	(E) Sosyal Bilgiler	63	63.57	14.55
	(F) Sınıf Öğretmenliği	63	62.54	13.93
	(G) Güzel Sanatlar ve Spor Eğitimi	83	65.46	12.33

Tablo 8. Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördükleri Bölümlere Göre Sosyal Girişimcilik ve Sosyal Problem Çözme Puanları Tek Yönlü ANOVA Testi

Ölçek	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği	Gruplararası	3031.768	6	505.295	5.368	.000	B-C
	Gruplarıçi	46692.550	496	94.138			B-E
	Toplam	49724.318	502				B-G
Risk Alma Alt Boyutu	Gruplararası	523.436	6	87.239	5.652	.000	B-C
	Gruplarıçi	7655.447	496	15.434			B-E
	Toplam	8178.883	502				B-G
Kişisel Yaratıcılık Alt Boyutu	Gruplararası	163.645	6	27.274	3.062	.006	B-E
	Gruplarıçi	4418.113	496	8.907			
	Toplam	4581.757	502				
Öz Güven Alt Boyutu	Gruplararası	433.451	6	72.242	4.548	.000	B-C
	Gruplarıçi	7878.795	496	15.885			B-E
	Toplam	8312.247	502				
Sosyal Problem Çözme Envanteri	Gruplararası	1890.053	6	315.009	1.797	.098	
	Gruplarıçi	86924.893	496	175.252			
	Toplam	88814.946	502				

Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölümlere göre sosyal girişimcilik ve sosyal problem çözme puanlarına ilişkin yapılan tek yönlü ANOVA testi sonuçlarına göre anlamlı farklılaşmalar bulunmuştur (Tablo 8). Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında kaynaklandığını belirlemek adına Post-Hoc testlerinden Scheffe kullanılmıştır. Scheffe test sonuçlarına göre Fen Bilgisi ($\bar{x}=85.00$), Sosyal Bilgiler ($\bar{x}=86.10$) ile Güzel Sanatlar ve Spor Eğitiminde ($\bar{x}=85.49$) öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik puanlarının İlköğretim Matematik öğretmen adaylarına ($\bar{x}=78.53$) göre daha yüksek olması istatistiksel olarak da anlamlı çıkmıştır ($F_{(6-496)}=5,368$; $p<.05$). Sosyal girişimciliğin risk alma alt boyutunda da benzer bir durum söz konusudur. Burada da İlköğretim Matematik öğretmen adaylarının risk alma puanları ($\bar{x}=25.93$), Fen Bilgisi ($\bar{x}=28.46$), Sosyal Bilgiler ($\bar{x}=28.68$) ile Güzel Sanatlar ve Spor Eğitiminde ($\bar{x}=29.02$) öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarından anlamlı biçimde düşüktür ($F_{(6-496)}=5,652$; $p<.05$). Kişisel yaratıcılık boyutunda ise Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının ($\bar{x}=24.78$) İlköğretim Matematik öğretmen adaylarından ($\bar{x}=22.91$) daha yüksek puan alması istatistiksel açıdan da anlamlı çıkmıştır ($F_{(6-496)}=3.062$; $p<.05$). İlköğretim Matematik öğretmen adaylarının öz güven alt boyutunda da ($\bar{x}=29.68$) Fen Bilgisi ($\bar{x}=32.26$) ve Sosyal Bilgiler ($\bar{x}=32.63$) öğretmen adaylarından daha düşük puan almaları istatistiksel olarak anlamlıdır ($F_{(6-496)}=4.548$; $p<.05$). Tablo 7 ve 8'deki bulgulara bakıldığında Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özellikleri tüm alt boyutlarıyla birlikte İlköğretim Matematik öğretmen adaylarından daha yüksek düzeydedir. Fen Bilgisi öğretmen adayları da sosyal girişimcilik özellikleri ve risk alma ile öz güven boyutunda İlköğretim Matematik öğretmen adaylarına göre daha üst düzeydedir. İlköğretim Matematik öğretmen adayları Güzel Sanatlar ve Spor Eğitiminde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarından sosyal girişimcilik özellikleri ve risk alma boyutu açısından daha geridedir.

Öğretmen adaylarının sosyal problem çözme beceri puanlarında bölümler arası istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır ($F_{(6-496)}=1.797$; $p>.05$). Bu durum öğretmen adaylarının sosyal problem çözme becerilerinin öğrenim gördükleri bölüme göre farklılaşmadığını göstermektedir.

Lisans öğreniminde öğretmen adaylarının en sevdikleri ders grubuna göre sosyal girişimcilik ve sosyal problem çözme özelliklerine ilişkin betimsel bulgular Tablo 9'da, aradaki farklılaşmaya ilişkin yapılan tek yönlü ANOVA çözümleme sonuçları Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 9. Öğretmen Adaylarının Lisans Öğreniminde En Sevdikleri Ders Grubuna Göre Sosyal Girişimcilik ve Sosyal Problem Çözme Puanları

Ölçek	Lisans Programı En Sevilen Ders	N	\bar{x}	S
Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği	(A) Alan	201	84.74	9.56
	(B) Meslek Bilgisi	203	82.76	9.94
	(C) Genel Kültür	99	81.16	10.38
Risk Alma Alt Boyutu	(A) Alan	201	28.45	3.85
	(B) Meslek Bilgisi	203	27.41	3.93
	(C) Genel Kültür	99	26.96	4.41
Kişisel Yaratıcılık Alt Boyutu	(A) Alan	201	24.38	2.92
	(B) Meslek Bilgisi	203	24.07	3.13
	(C) Genel Kültür	99	23.32	2.90
Öz Güven Alt Boyutu	(A) Alan	201	31.90	4.06
	(B) Meslek Bilgisi	203	31.27	3.98
	(C) Genel Kültür	99	30.88	4.22
Sosyal Problem Çözme Envanteri	(A) Alan	201	66.78	13.04
	(B) Meslek Bilgisi	203	65.14	13.18
	(C) Genel Kültür	99	63.06	13.84

Tablo 10. Öğretmen Adaylarının Lisans Öğreniminde En Sevdikleri Ders Grubuna Göre Sosyal Girişimcilik ve Sosyal Problem Çözme Puanları Tek Yönlü ANOVA Testi

Ölçek	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği	Gruplararası	924.707	2	462.353	4.737	.009	A-C
	Gruplariçi	48799.611	500	97.599			
	Toplam	49724.318	502				
Risk Alma Alt Boyutu	Gruplararası	184.002	2	92.001	5.754	.003	A-B
	Gruplariçi	7994.881	500	15.990			A-C
	Toplam	8178.883	502				
Kişisel Yaratıcılık Alt Boyutu	Gruplararası	74.707	2	37.353	4.144	.016	A-C
	Gruplariçi	4507.051	500	9.014			
	Toplam	4581.757	502				
Öz Güven Alt Boyutu	Gruplararası	79.593	2	39.796	2.417	.090	
	Gruplariçi	8232.654	500	16.465			
	Toplam	8312.247	502				
Sosyal Problem Çözme Envanteri	Gruplararası	936.247	2	468.123	2.663	.071	
	Gruplariçi	87878.700	500	175.757			
	Toplam	88814.946	502				

Tablo 10'daki veriler incelendiğinde alan derslerini daha çok seven öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik ölçeğinin genelinde ($\bar{x}=84.74$) ve risk alma ($\bar{x}=28.45$) ile kişisel yaratıcılık ($\bar{x}=24.38$) alt boyutlarında genel kültür derslerini daha çok seve öğretmen adaylarından ($\bar{x}_{\text{SosyalGirişimcilik}}=81.16$, $\bar{x}_{\text{RiskAlma}}=26.96$, $\bar{x}_{\text{KişiselYaratıcılık}}=23.32$) daha yüksek puan almaları istatistiksel açıdan da anlamlı olduğu görülmektedir ($F_{(2-500)\text{SosyalGirişimcilik}}=4.737$, $F_{(2-500)\text{RiskAlma}}=5.754$, $F_{(2-500)\text{KişiselYaratıcılık}}=4.144$; $p<.05$). Ayrıca risk alma boyutunda alan derslerini daha çok seven öğretmen adaylarının ($\bar{x}=28.45$) meslek bilgisi derslerini daha çok seven öğretmen adaylarından ($\bar{x}=27.41$) daha yüksek puan elde etmeleri de istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır ($F_{(2-500)}=5.754$, $p<.05$). Sosyal girişimcilik özellikleri açısından öz güven alt boyutunda ise sevilen dersler açısından öğretmen adayları arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır ($F_{(2-500)}=2.417$, $p>.05$). Benzer biçimde öğretmen adaylarının sosyal problem çözme becerileri de lisans programında sevilen ders grubuna göre farklılaşmamaktadır ($F_{(2-500)}=2.663$, $p>.05$).

Öğretmen adaylarının bilişim teknolojilerinde kendilerini yeterli hissetme durumlarına göre sosyal girişimcilik özellikleri ve sosyal problem çözme becerilerine ilişkin betimsel

bulgular Tablo 11’de, gruplar arası farklılaşmanın incelenmesi amacıyla yapılan tek yönlü ANOVA analiz sonuçları Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 11. Öğretmen Adaylarının Bilişim Teknolojileri Yeterliklerine Göre Sosyal Girişimcilik ve Sosyal Problem Çözme Puanları

Ölçek	Bilişim Teknolojileri Yeterlik Algısı	N	\bar{x}	S
Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği	(A) Yetersiz	41	79.93	10.36
	(B) Kısmen Yeterli	254	82.46	9.42
	(C) Yeterli	208	84.83	10.27
Risk Alma Alt Boyutu	(A) Yetersiz	41	26.29	4.90
	(B) Kısmen Yeterli	254	27.59	3.65
	(C) Yeterli	208	28.21	4.24
Kişisel Yaratıcılık Alt Boyutu	(A) Yetersiz	41	23.29	3.12
	(B) Kısmen Yeterli	254	23.85	2.87
	(C) Yeterli	208	24.44	3.14
Öz Güven Alt Boyutu	(A) Yetersiz	41	30.34	3.64
	(B) Kısmen Yeterli	254	31.02	3.97
	(C) Yeterli	208	32.18	4.16
Sosyal Problem Çözme Envanteri	(A) Yetersiz	41	59.76	12.94
	(B) Kısmen Yeterli	254	64.89	13.09
	(C) Yeterli	208	67.10	13.33

Tablo 12. Öğretmen Adaylarının Bilişim Teknolojileri Yeterliklerine Göre Sosyal Girişimcilik ve Sosyal Problem Çözme Puanları Tek Yönlü ANOVA Testi

Ölçek	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği	Gruplararası	1131.321	2	565.660	5.820	.003	A-C
	Gruplarıçi	48592.997	500	97.186			
	Toplam	49724.318	502				
Risk Alma Alt Boyutu	Gruplararası	138.108	2	69.054	4.294	.014	A-C
	Gruplarıçi	8040.775	500	16.082			
	Toplam	8178.883	502				
Kişisel Yaratıcılık Alt Boyutu	Gruplararası	65.647	2	32.823	3.634	.027	A-C
	Gruplarıçi	4516.110	500	9.032			
	Toplam	4581.757	502				
Öz Güven Alt Boyutu	Gruplararası	206.750	2	103.375	6.377	.002	A-C
	Gruplarıçi	8105.496	500	16.211			
	Toplam	8312.247	502				
Sosyal Problem Çözme Envanteri	Gruplararası	1970.395	2	985.198	5.672	.004	A-C
	Gruplarıçi	86844.551	500	173.689			
	Toplam	88814.946	502				

Bilişim teknolojileri konusunda kendilerini yeterli hisseden öğretmen adaylarının yetersiz hissedenlere göre sosyal girişimcilik genelinde ($\bar{x}_{\text{yeterli}}=84.83$, $\bar{x}_{\text{yetersiz}}=79.93$), risk alma ($\bar{x}_{\text{yeterli}}=28.21$, $\bar{x}_{\text{yetersiz}}=26.29$), kişisel yaratıcılık ($\bar{x}_{\text{yeterli}}=24.44$, $\bar{x}_{\text{yetersiz}}=23.29$) ve öz güven ($\bar{x}_{\text{yeterli}}=32.18$, $\bar{x}_{\text{yetersiz}}=30.34$) alt boyutlarında, sosyal problem çözme becerilerine ($\bar{x}_{\text{yeterli}}=67.10$, $\bar{x}_{\text{yetersiz}}=59.76$) daha yüksek ölçek puanlarına sahip olması istatistiksel olarak da anlamlıdır ($F_{(2-500)\text{SosyalGirişimcilik}}=5.820$, $F_{(2-500)\text{RiskAlma}}=4.294$, $F_{(2-500)\text{KişiselYaratıcılık}}=3.634$, $F_{(2-500)\text{ÖzGüven}}=6.377$, $F_{(2-500)\text{SosyalProblemÇözme}}=5.672$; $p<.05$). Burada bilişim teknolojileri kullanımında kendilerini daha yeterli gören öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik ve sosyal problem çözme becerileri daha yüksek olduğu bulunmuştur. Öğretmen adaylarının bilişim teknolojileri kullanım oranları sosyal girişimcilikleri ile sosyal problem çözme becerilerine olumlu yönde katkı sağlamaktadır.

Öğretim etkinliklerinde bilişim teknolojilerinden yararlanma sıklıklarına göre öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik ve sosyal problem çözme puanları Tablo 13’de, tek yönlü ANOVA çözümleme sonuçları Tablo 14’de verilmiştir.

Tablo 13. Öğretmen Adaylarının Öğretim Etkinliklerinde Bilişim Teknolojilerinden Yararlanma Sıklıklarına Göre Sosyal Girişimcilik ve Sosyal Problem Çözme Puanları

Ölçek	Bilişim Teknolojileri Yararlanma Sıklığı	N	\bar{x}	S
Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği	(A) Az	197	81.31	10.58
	(B) Orta	228	83.67	8.73
	(C) Çok	78	86.83	10.62
Risk Alma Alt Boyutu	(A) Az	197	27.13	4.10
	(B) Orta	228	27.84	3.76
	(C) Çok	78	28.99	4.37
Kişisel Yaratıcılık Alt Boyutu	(A) Az	197	23.34	3.29
	(B) Orta	228	24.28	2.57
	(C) Çok	78	25.17	3.14
Öz Güven Alt Boyutu	(A) Az	197	30.84	4.23
	(B) Orta	228	31.54	3.70
	(C) Çok	78	32.68	4.42
Sosyal Problem Çözme Envanteri	(A) Az	197	64.19	12.87
	(B) Orta	228	66.30	12.75
	(C) Çok	78	65.71	15.69

Tablo 14. Öğretmen Adaylarının Öğretim Etkinliklerinde Bilişim Teknolojilerinden Yararlanma Sıklıklarına Göre Sosyal Girişimcilik ve Sosyal Problem Çözme Puanları Tek Yönlü ANOVA Testi

Ölçek	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği	Gruplararası	1782.706	2	891.353	9.296	.000	A-B
	Gruplariçi	47941.612	500	95.883			A-C
	Toplam	49724.318	502				B-C
Risk Alma Alt Boyutu	Gruplararası	197.752	2	98.876	6.194	.002	A-C
	Gruplariçi	7981.130	500	15.962			
	Toplam	8178.883	502				
Kişisel Yaratıcılık Alt Boyutu	Gruplararası	208.676	2	104.338	11.930	.000	A-C
	Gruplariçi	4373.082	500	8.746			
	Toplam	4581.757	502				
Öz Güven Alt Boyutu	Gruplararası	192.576	2	96.288	5.929	.003	A-C
	Gruplariçi	8119.670	500	16.239			
	Toplam	8312.247	502				
Sosyal Problem Çözme Envanteri	Gruplararası	479.940	2	239.970	1.358	.258	
	Gruplariçi	88335.006	500	176.670			
	Toplam	88814.946	502				

Tablo 14'deki veriler incelendiğinde öğretim etkinliklerinde bilişim teknolojilerinden çok fazla yararlanmayı düşünen öğretmen adaylarının az yararlanmayı düşünen öğretmen adaylarına göre sosyal girişimcilik genelinde ($\bar{x}_{\text{çok}}=86.83$, $\bar{x}_{\text{az}}=81.31$), risk alma ($\bar{x}_{\text{çok}}=28.99$, $\bar{x}_{\text{az}}=27.13$), kişisel yaratıcılık ($\bar{x}_{\text{çok}}=25.17$, $\bar{x}_{\text{az}}=23.34$) ve öz güven ($\bar{x}_{\text{çok}}=32.68$, $\bar{x}_{\text{az}}=30.84$) alt boyutlarında daha yüksek ölçek puanlarına sahip olmasının istatistiksel olarak da anlamlı olduğu görülmektedir ($F_{(2-500)\text{SosyalGirişimcilik}}=9.296$, $F_{(2-500)\text{RiskAlma}}=6.194$, $F_{(2-500)\text{KişiselYaratıcılık}}=11.930$, $F_{(2-500)\text{ÖzGüven}}=5.929$; $p<.05$). Aynı zamanda sosyal girişimcilik özellikleri ölçeğinden alınan puanlar açısından öğretim etkinliklerinden bilişim teknolojilerinden çok yararlanmayı düşünen öğretmen adaylarının ($\bar{x}=86.83$) orta düzeyde yararlanmayı düşünenlerden ($\bar{x}=83.67$), orta düzeyde yararlanmayı planlayanlarından az düzeyde kullanacak olan öğretmen adaylarından ($\bar{x}=81.31$) daha yüksek puan almaları istatistiksel açıdan da anlamlıdır ($F_{(2-500)}=9.296$, $p<.05$). Bu noktada öğretmen adaylarının öğretim etkinliklerinde bilişim teknolojilerinden yararlanma sıklığı arttıkça sosyal girişimcilik özelliklerinin de arttığı görülmektedir.

Öğretmen adaylarının öğretim etkinliklerinde bilişim teknolojilerinden yararlanma sıklıkları sosyal problem çözme becerileri üzerinde anlamlı bir farklılaşma oluşturmamıştır ($F_{(2-500)}=1.358, p>.05$).

Öğretmen adaylarının günlük hayatta karşılaştıkları sorunları kendilerinin kolaylıkla çözme durumlarına göre sosyal girişimcilik ve sosyal problem çözme özelliklerine ilişkin yapılan ilişkisiz örneklem t-testi çözümleme sonuçları Tablo 15’de gösterilmiştir.

Tablo 15. Öğretmen Adaylarının Günlük Hayatta Karşılaştıkları Sorunları Kendilerinin Kolaylıkla Çözme Durumlarına Göre Sosyal Girişimcilik Özellikleri ve Sosyal Problem Çözme Becerilerine Ait İlişkisiz Örneklem t-Testi Sonuçları

Ölçek	Kendi Sorununu Çözme	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği	Kısmen	175	79.21	9.63	498	-7.133	.000
	Evet	325	85.52	9.34			
Risk Alma Alt Boyutu	Kısmen	175	26.15	4.09	498	-6.943	.000
	Evet	325	28.64	3.67			
Kişisel Yaratıcılık Alt Boyutu	Kısmen	175	23.15	3.13	498	-5.123	.000
	Evet	325	24.56	2.84			
Öz Güven Alt Boyutu	Kısmen	175	29.91	3.76	498	-6.614	.000
	Evet	325	32.32	3.95			
Sosyal Problem Çözme Envanteri	Kısmen	175	62.79	12.31	498	-3.329	.001
	Evet	325	66.89	13.56			

Tablo 15’deki çözümleme sonuçlarına göre günlük hayatta karşılaştığı problemleri kendisi kolaylıkla çözebilen öğretmen adaylarının kısmen çözenlere göre sosyal girişimcilik genelinde ($\bar{x}_{\text{evet}}=85.52, \bar{x}_{\text{kısmen}}=79.21$), risk alma ($\bar{x}_{\text{evet}}=28.64, \bar{x}_{\text{kısmen}}=26.15$), kişisel yaratıcılık ($\bar{x}_{\text{evet}}=24.56, \bar{x}_{\text{kısmen}}=23.15$) ve öz güven ($\bar{x}_{\text{evet}}=32.32, \bar{x}_{\text{kısmen}}=29.91$) alt boyutlarında, sosyal problem çözme becerilerinde ($\bar{x}_{\text{evet}}=66.89, \bar{x}_{\text{kısmen}}=62.79$) daha yüksek ölçek puanlarına sahip olması istatistiksel olarak da anlamlıdır ($t_{(498)\text{SosyalGirişimcilik}}=-7.133, t_{(498)\text{RiskAlma}}=-6.943, t_{(498)\text{KişiselYaratıcılık}}=-5.123, t_{(498)\text{ÖzGüven}}=-6.614, t_{(498)\text{SosyalProblemÇözme}}=-3.329; p<.05$). Çözümleme sonuçlarına göre günlük hayatta karşılaştığı problemleri kendisi kolaylıkla çözen öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özellikleri ve sosyal problem çözme becerileri daha yüksektir.

Öğretmen adaylarının günlük hayatta karşılaştıkları sorunları çözerken başkalarından yardım isteme durumlarına göre sosyal girişimcilik ve sosyal problem çözmelerine ilişkin yapılan ilişkisiz örneklem t-testi çözümleme sonuçları Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16. Öğretmen Adaylarının Günlük Hayatta Karşılaştıkları Sorunları Çözerken Başkalarından Yardım İsteme Durumlarına Göre Sosyal Girişimcilik Özellikleri ve Sosyal Problem Çözme Becerilerine Ait İlişkisiz Örneklem t-Testi Sonuçları

Ölçek	Yardım İsteme	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği	Kısmen	248	83.75	9.57	476	1.589	.113
	Evet	230	82.30	10.37			
Risk Alma Alt Boyutu	Kısmen	248	27.99	3.81	476	2.031	.043
	Evet	230	27.24	4.25			
Kişisel Yaratıcılık Alt Boyutu	Kısmen	248	24.17	2.94	476	-5.123	.391
	Evet	230	23.93	3.15			
Öz Güven Alt Boyutu	Kısmen	248	31.60	3.92	476	.858	.213
	Evet	230	31.13	4.18			
Sosyal Problem Çözme Envanteri	Kısmen	248	67.06	13.03	476	3.026	.003
	Evet	230	63.43	13.18			

Günlük hayatta karşılaştığı sorunları çözerken başkalarından yardım isteyen öğretmen adaylarının risk alma durumlarının ($\bar{x}_{\text{evet}}=27.24$, $\bar{x}_{\text{kısmen}}=27.99$) ve sosyal problem çözme becerilerinin ($\bar{x}_{\text{evet}}=63.43$, $\bar{x}_{\text{kısmen}}=67.06$) daha geride olması istatistiksel açıdan da anlamlıdır ($t_{(476)\text{RiskAlma}}=2.031$, $t_{(476)\text{SosyalProblemÇözme}}=3.026$; $p<.05$). Sorunlarının çözümünde başkalarından daha az yardım isteyen öğretmen adaylarının daha fazla risk alabildikleri ve sosyal problem çözme becerilerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.

Öğretmen adaylarının başkalarının sorunlarının çözümünde yardımcı olma durumlarına göre sosyal girişimcilik özellikleri ve sosyal problem çözme becerilerine ilişkin yapılan ilişkisiz örneklem t-testi çözümleme sonuçları Tablo 17’de sunulmuştur.

Tablo 17. Öğretmen Adaylarının Başkalarının Günlük Hayatta Karşılaştıkları Sorunları Çözerken Yardım Etme Durumlarına Göre Sosyal Girişimcilik Özellikleri ve Sosyal Problem Çözme Becerilerine Ait İlişkisiz Örneklem t-Testi Sonuçları

Ölçek	Yardım Etme	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği	Kısmen	85	78.86	10.54	496	-4.567	.000
	Evet	413	84.16	9.59			
Risk Alma Alt Boyutu	Kısmen	85	26.28	4.26	496	-3.746	.000
	Evet	413	28.06	3.93			
Kişisel Yaratıcılık Alt Boyutu	Kısmen	85	22.84	3.15	496	-4.184	.000
	Evet	413	24.31	2.92			
Öz Güven Alt Boyutu	Kısmen	85	29.74	4.33	496	-4.306	.000
	Evet	413	31.79	3.93			
Sosyal Problem Çözme Envanteri	Kısmen	85	65.49	12.77	496	.070	.944
	Evet	413	65.38	13.42			

Tablo 17’deki çözümleme sonuçlarına göre başkalarına ait sorunların çözümünde yardımcı olan öğretmen adaylarının kısmen olanlara göre sosyal girişimcilik genelinde ($\bar{x}_{\text{evet}}=84.16$, $\bar{x}_{\text{kısmen}}=78.86$), risk alma ($\bar{x}_{\text{evet}}=28.06$, $\bar{x}_{\text{kısmen}}=26.28$), kişisel yaratıcılık ($\bar{x}_{\text{evet}}=24.31$, $\bar{x}_{\text{kısmen}}=22.84$) ve öz güven ($\bar{x}_{\text{evet}}=31.79$, $\bar{x}_{\text{kısmen}}=29.74$) alt boyutlarında daha yüksek puan almaları istatistiksel olarak da anlamlıdır ($t_{(496)\text{SosyalGirişimcilik}}=-4.567$, $t_{(496)\text{RiskAlma}}=-3.746$, $t_{(496)\text{KişiselYaratıcılık}}=-4.184$, $t_{(496)\text{ÖzGüven}}=-4.306$; $p<.05$). Başkalarına yardım eden öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik puanları daha yüksek çıkmıştır. Burada sosyal girişimcilikleri yüksek olan öğretmen adaylarının başkalarına daha fazla yardımcı oldukları görülmektedir.

Öğretmen adaylarının başkalarının sorunlarının çözümünde yardımcı olma düzeyleri sosyal problem çözme becerileri üzerinde anlamlı bir farklılaşma oluşturmamıştır ($\bar{x}_{\text{evet}}=65.38$, $\bar{x}_{\text{kısmen}}=65.49$, $t_{(496)}=.070$, $p>.05$).

Öğretmen adaylarının toplumsal ya da çevresel sorunlara duyarlı olma durumlarına göre sosyal girişimcilik ve sosyal problem çözmelerine ilişkin yapılan ilişkisiz örneklem t-testi çözümleme sonuçları Tablo 18’de gösterilmiştir.

Tablo 18. Öğretmen Adaylarının Toplumsal ya da Çevresel Sorunlara Duyarlı Olma Durumlarına Göre Sosyal Girişimcilik Özellikleri ve Sosyal Problem Çözme Becerilerine Ait İlişkisiz Örneklemeler t-Testi Sonuçları

Ölçek	Duyarlı Olma	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği	Kısmen	67	77.28	11.43	496	-5.521	.000
	Evet	431	84.27	9.33			
Risk Alma Alt Boyutu	Kısmen	67	25.33	4.50	496	-5.471	.000
	Evet	431	28.14	3.81			
Kişisel Yaratıcılık Alt Boyutu	Kısmen	67	22.25	3.63	496	-5.471	.000
	Evet	431	24.36	2.81			
Öz Güven Alt Boyutu	Kısmen	67	29.70	4.70	496	-3.956	.000
	Evet	431	31.77	3.86			
Sosyal Problem Çözme Envanteri	Kısmen	67	62.51	13.56	496	-1.980	.048
	Evet	431	65.95	13.21			

Tablo 18'deki çözümleme sonuçlarına göre toplumsal ya da çevresel sorunlara duyarlı olan öğretmen adaylarının kısmen olanlara göre sosyal girişimcilik genelinde ($\bar{x}_{\text{evet}}=84.27$, $\bar{x}_{\text{kısmen}}=77.28$), risk alma ($\bar{x}_{\text{evet}}=28.14$, $\bar{x}_{\text{kısmen}}=25.33$), kişisel yaratıcılık ($\bar{x}_{\text{evet}}=24.36$, $\bar{x}_{\text{kısmen}}=22.25$) ve öz güven ($\bar{x}_{\text{evet}}=31.77$, $\bar{x}_{\text{kısmen}}=29.70$) alt boyutlarında, sosyal problem çözme ($\bar{x}_{\text{evet}}=66.89$, $\bar{x}_{\text{kısmen}}=62.79$) konusunda daha yüksek ölçek puanlarına sahip olması istatistiksel olarak da anlamlıdır ($t_{(496)\text{SosyalGirişimcilik}}=-5.521$, $t_{(496)\text{RiskAlma}}=-5.471$, $t_{(496)\text{KişiselYaratıcılık}}=-5.471$, $t_{(496)\text{ÖzGüven}}=-3.956$, $t_{(496)\text{SosyalProblemÇözme}}=-1.980$; $p<.05$). Toplumsal ya da çevresel sorunlara daha duyarlı olan öğretmen adaylarının hem sosyal girişimcilik hem de sosyal problem çözme becerileri daha yüksektir.

Öğretmen adaylarının öğretmenliği ilk meslek tercihi olarak yapmayı isteme durumlarına göre sosyal girişimcilik özellikleri ve sosyal problem çözme becerilerine ilişkin yapılan ilişkisiz örneklemeler t-testi çözümleme sonuçları Tablo 19'da gösterilmiştir.

Tablo 19. Öğretmen Adaylarının Öğretmenliği İlk Meslek Tercihi Olarak Yapmayı İsteme Durumlarına Göre Sosyal Girişimcilik Özellikleri ve Sosyal Problem Çözme Becerilerine Ait İlişkisiz Örneklemeler t-Testi Sonuçları

Ölçek	İlk Meslek Tercihi	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği	Hayır	79	80.82	8.94	495	-2.561	.011
	Evet	418	83.89	9.89			
Risk Alma Alt Boyutu	Hayır	79	27.37	4.17	495	-1.072	.284
	Evet	418	27.89	3.92			
Kişisel Yaratıcılık Alt Boyutu	Hayır	79	23.22	2.58	495	-2.874	.004
	Evet	418	24.26	3.03			
Öz Güven Alt Boyutu	Hayır	79	30.24	3.80	495	-3.047	.002
	Evet	418	31.74	4.04			
Sosyal Problem Çözme Envanteri	Hayır	79	62.76	13.25	495	-2.019	.044
	Evet	418	66.04	13.26			

Tablo 19'daki çözümleme sonuçlarına göre ilk meslek tercihi olarak öğretmenliği isteyen öğretmen adaylarının istemeyenlere göre sosyal girişimcilik genelinde ($\bar{x}_{\text{evet}}=83.89$, $\bar{x}_{\text{hayır}}=80.82$), kişisel yaratıcılık ($\bar{x}_{\text{evet}}=24.26$, $\bar{x}_{\text{hayır}}=23.22$) ve öz güven ($\bar{x}_{\text{evet}}=30.24$, $\bar{x}_{\text{hayır}}=31.74$) alt boyutlarında, sosyal problem çözme ($\bar{x}_{\text{evet}}=62.76$, $\bar{x}_{\text{hayır}}=66.04$) envanterinde daha yüksek ölçek puanlarına sahip olması istatistiksel olarak da anlamlıdır ($t_{(495)\text{SosyalGirişimcilik}}=-2.561$, $t_{(495)\text{KişiselYaratıcılık}}=-2.874$, $t_{(495)\text{ÖzGüven}}=-3.047$, $t_{(495)\text{SosyalProblemÇözme}}=-2.019$; $p<.05$). Öğretmenliği ilk meslek tercihi olarak düşünen öğretmen adaylarının hem sosyal girişimcilik hem de sosyal problem çözme becerileri daha yüksektir.

Öğretmen adaylarının öğretmen olarak görev yapmaya başladıktan sonra okul yöneticisi olmayı isteme durumlarına göre sosyal girişimcilik ve sosyal problem çözme özelliklerine ilişkin yapılan ilişkisiz örneklem t-testi çözümleme sonuçları Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20. Öğretmen Adaylarının Öğretmen Olarak Göreve Başladıktan Sonra Okul Yöneticisi Olmayı İsteme Durumlarına Göre Sosyal Girişimcilik Özellikleri ve Sosyal Problem Çözme Becerilerine Ait İlişkisiz Örneklem t-Testi Sonuçları

Ölçek	Yönetici Olmayı İsteme	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği	Hayır	250	82.06	8.81	495	-3.080	.002
	Evet	247	84.75	10.55			
Risk Alma Alt Boyutu	Hayır	250	27.29	3.76	495	-2.952	.003
	Evet	247	28.33	4.08			
Kişisel Yaratıcılık Alt Boyutu	Hayır	250	23.90	2.71	495	-1.462	.144
	Evet	247	24.29	3.24			
Öz Güven Alt Boyutu	Hayır	250	30.88	3.72	495	-3.501	.001
	Evet	247	32.13	4.25			
Sosyal Problem Çözme Envanteri	Hayır	250	65.50	13.27	495	-.042	.966
	Evet	247	65.55	13.36			

Tablo 20’deki çözümleme sonuçlarına göre öğretmen olarak görev yapmaya başladıktan sonra okul yöneticisi olmayı isteyen öğretmen adaylarının istemeyenlere göre sosyal girişimcilik genelinde ($\bar{x}_{\text{evet}}=84.75$, $\bar{x}_{\text{hayır}}=82.06$), risk alma ($\bar{x}_{\text{evet}}=28.33$, $\bar{x}_{\text{hayır}}=27.29$) ve öz güven ($\bar{x}_{\text{evet}}=32.13$, $\bar{x}_{\text{hayır}}=30.88$) alt boyutlarında daha yüksek puan almaları istatistiksel olarak da anlamlı bulunmuştur ($t_{(495)\text{SosyalGirişimcilik}}=-3.080$, $t_{(495)\text{RiskAlma}}=-2.952$, $t_{(495)\text{ÖzGüven}}=-3.501$). Öğretmenliğe başladıktan sonra okul yöneticisi olmak isteyen öğretmen adaylarının sosyal girişimcilikleri daha yüksektir. Bu öğretmen adayları daha fazla risk alabilmekte ve kendilerine daha fazla güvenmektedirler.

Öğretmen adaylarının okul yöneticisi olmayı isteme durumları sosyal problem çözme becerileri üzerinde anlamlı bir farklılaşmaya neden olmamıştır ($\bar{x}_{\text{evet}}=65.55$, $\bar{x}_{\text{hayır}}=65.50$, $t_{(495)}=-.042$, $p>.05$).

Öğretmen adaylarının herhangi bir sivil toplum örgütüne üye olma durumlarına göre sosyal girişimcilik ve sosyal problem çözmelerine ilişkin yapılan ilişkisiz örneklem t-testi çözümleme sonuçları Tablo 21’de gösterilmiştir.

Tablo 21. Öğretmen Adaylarının Sivil Toplum Örgütüne Üyelik Durumlarına Göre Sosyal Girişimcilik Özellikleri ve Sosyal Problem Çözme Becerilerine Ait İlişkisiz Örneklem t-Testi Sonuçları

Ölçek	STÖ Üyelik	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği	Hayır	413	83.35	9.59	495	-.238	.812
	Evet	84	83.63	10.83			
Risk Alma Alt Boyutu	Hayır	413	27.79	3.92	495	-.163	.871
	Evet	84	27.87	4.18			
Kişisel Yaratıcılık Alt Boyutu	Hayır	413	24.09	2.95	495	-.042	.966
	Evet	84	24.11	3.19			
Öz Güven Alt Boyutu	Hayır	413	31.47	3.95	495	-.388	.698
	Evet	84	31.65	4.45			
Sosyal Problem Çözme Envanteri	Hayır	413	65.40	13.18	495	-.461	.645
	Evet	84	66.13	13.93			

Tablo 21 incelendiğinde herhangi bir sivil toplum örgütüne üye olma durumlarının öğretmen adaylarının sosyal girişimcilikleri ve sosyal problem çözme becerilerinde anlamlı bir farklılaşmaya neden olmadığı görülmektedir ($t_{(495)\text{SosyalGirişimcilik}}=-.238$, $t_{(495)\text{SosyalProblemÇözme}}=-.461$; $p>.05$). Öğretmen adaylarının herhangi bir sivil toplum örgütüne

üye olmalarının sosyal girişimcilik ya da sosyal problem çözme üzerinde herhangi bir etkisi olmamaktadır.

Öğretmen adaylarının daha önce girişimcilikle ilgili ders ya da eğitim alma durumlarına göre sosyal girişimcilik özelliklerine ve sosyal problem çözme becerilerine ilişkin yapılan ilişkisiz örneklem t-testi sonuçları Tablo 22’de gösterilmiştir.

Tablo 22. Öğretmen Adaylarının Girişimcilikle İlgili Ders ya da Eğitim Alma Durumlarına Göre Sosyal Girişimcilik Özellikleri ve Sosyal Problem Çözme Becerilerine Ait İlişkisiz Örneklem t-Testi Sonuçları

Ölçek	Girişimcilik		N	\bar{x}	S	sd	t	p
	Eğitimi	Alma						
Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği	Hayır		385	83.16	9.39	495	-1.012	.312
	Evet		112	84.22	11.10			
Risk Alma Alt Boyutu	Hayır		385	27.72	3.88	495	-.837	.403
	Evet		112	28.08	4.20			
Kişisel Yaratıcılık Alt Boyutu	Hayır		385	24.12	2.88	495	.416	.677
	Evet		112	23.99	3.35			
Öz Güven Alt Boyutu	Hayır		385	31.31	3.89	495	-1.950	.052
	Evet		112	32.15	4.46			
Sosyal Problem Çözme Envanteri	Hayır		385	65.81	13.16	495	.899	.369
	Evet		112	64.53	13.79			

Tablo 22’deki verilere göre öğretmen adaylarının sosyal girişimcilikleri ve sosyal problem çözme becerileri daha önce girişimcilikle ilgili ders ya da eğitim alma durumlarına göre farklılaşmamaktadır. Hem sosyal girişimcilik özelliklerinde ($\bar{x}_{\text{alan}}=84.22$, $\bar{x}_{\text{almayan}}=83.16$, $t_{(495)}=-1.012$, $p>.05$) hem de sosyal problem çözme becerilerinde ($\bar{x}_{\text{alan}}=64.53$, $\bar{x}_{\text{almayan}}=65.81$, $t_{(495)}=.899$, $p>.05$) eğitim alan ve almayan öğretmen adayları birbirlerine yakın puanlara sahiptir. Girişimcilikle ilgili herhangi bir eğitim ya da ders alma durumlarının da öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik ya da sosyal problem çözme becerileri üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özellikleri ile sosyal problem çözme becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik yapılan Pearson korelasyon analiz sonuçları Tablo 23’de sunulmuştur.

Tablo 23. Öğretmen Adaylarının Sosyal Girişimcilik Özellikleri ile Sosyal Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkiye Yönelik Yapılan Pearson Korelasyon Analiz Sonuçları

Ölçek	Sosyal Problem Çözme Envanteri	Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği	Risk Alma Alt Boyutu	Öz Güven Alt Boyutu	Kişisel Yaratıcılık Alt Boyutu
Sosyal Problem Çözme Envanteri	N	1	.384**	.326**	.314**
	r		.000	.000	.000
	p	503	503	503	503
Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği	N	.384**	1	.914**	.871**
	r	.000	.000	.000	.000
	p	503	503	503	503
Risk Alma Alt Boyutu	N	.384**	.892**	1	.662**
	r	.000	.000	.000	.000
	p	503	503	503	503
Öz Güven Alt Boyutu	N	.326**	.914**	.698**	1
	r	.000	.000	.000	.000
	p	503	503	503	503
Kişisel Yaratıcılık Alt Boyutu	N	.314**	.871**	.662**	.732**
	r	.000	.000	.000	.000
	p	503	503	503	503

** . İki Yönlü İlişkiler .01 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 23'deki Pearson korelasyon çözümleme sonucu incelendiğinde öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik ile sosyal problem çözme becerileri arasında orta düzey ($r=.384$) anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($p<.05$). Aynı zamanda sosyal girişimcilik özellikleri ölçeğinin alt boyutları ve ölçek geneli arasında yüksek bir ilişki ortaya konulmuştur.

TARTIŞMA

Çalışma kapsamında öğretmen adaylarının sosyal girişimcilikleri yüksek düzeyde, sosyal problem çözme becerileri orta düzeyde bulunmuştur. Benzer biçimde Çavdar ve diğerleri (2018) de öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik düzeylerinin yüksek olduğunu ifade etmektedir. Yapılmış farklı çalışmalarda da öğretmen adaylarının girişimciliklerinin yüksek düzeyde olduğu bulunmuştur (Adatepe, 2018; Armut ve Kılınç, 2018; Gözübüyük, 2019; Karademir ve diğerleri, 2018; Köstekci, 2016; Memduhoğlu ve Şahin, 2017; Pan ve Akay, 2015). Çavdar ve diğerlerinin (2018) de belirttiği gibi öğretmenler ülke ve toplumu şekillendirecek gelecek nesilleri yetiştirdiğinden girişimciliklerinin yüksek olması da istenilen bir durumdur.

Bu araştırmada cinsiyet ve sınıf düzeyine göre öğretmen adaylarının sosyal problem çözme ile sosyal girişimcilik puanlarında anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir. Benzer biçimde Çavdar ve diğerleri (2018) ile Demirel ve diğerleri (2019) de öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özelliklerinin cinsiyete göre farklılaşmadığını bulmuştur. Armut ve Kılınç (2018), Karademir ve diğerleri (2018), Memduhoğlu ve Şahin (2017) ile Pan ve Akay'ın (2015) çalışmalarında da öğretmen adaylarının girişimcilik özellikleri cinsiyete göre farklılaşmamıştır. Karademir ve diğerleri (2018) bu durumu kadın ve erkek öğretmen adaylarının benzer koşullarda bulunmasından kaynaklandığı biçiminde yorumlamaktadırlar. Ancak alan yazında farklı sonuçlar ortaya koyan çalışmalar da bulunmaktadır. Örneğin Köstekci (2016) kadın öğretmen adaylarının daha girişimci olduğu sonucuna ulaşırken Aydın ve Öner'in (2016) sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarıyla birlikte yürüttüğü çalışmada erkek öğretmen adayları lehine anlamlı bir farklılaşma görülmüştür. Aydın ve Öner (2016), Çavdar ve diğerleri (2018) ile Pan ve Akay (2015) tarafından yürütülen çalışmalarda öğretmen adaylarının girişimcilik ya da sosyal girişimcilik puanları sınıf düzeyine göre farklılık göstermemiştir. Yavuz Konokman ve Yanpar Yelken'in (2014) çalışmasında ise okul öncesi öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin diğer sınıf düzeylerinden anlamlı biçimde yüksek olduğu bulunmuştur. Köstekci'nin (2016) çalışmasında da girişimcilik özelliği öğretmen adaylarının sınıf düzeylerine göre anlamlı biçimde farklılaşmaktadır.

Bu çalışmada herhangi bir sivil toplum örgütüne üye olma durumu öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik ve sosyal problem çözme puanlarını etkilemezken Çermik ve Şahin (2015) tarafından yürütülen çalışmada sivil toplum kuruluşlarına üyeliğin öğretmen adaylarının sosyal girişimciliğini olumlu biçimde etkilediği görülmüştür. Çalışmada ayrıca öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik ya da sosyal problem çözme puanlarının daha önce girişimcilikle ilgili eğitim alma durumuna göre değişmediği bulunmuştur. Beden eğitimi öğretmen adaylarıyla çalışan Adatepe (2018) de benzer bir sonuca ulaşmıştır.

Araştırmada öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölümlerin sosyal problem çözme becerileri üzerinde farklılaşma oluşturmadığı bulunmuştur. Ancak Fen Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Güzel Sanatlar ve Spor Eğitimi bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının İlköğretim Matematik öğretmen adaylarından daha sosyal girişimci özellik göstermeleri istatistiksel olarak da anlamlı çıkmıştır. Karademir ve diğerleri (2018) de bölümler arası farklılıkların girişimcilik özelliğinde etkisi olduğunu bulmuştur. Pan ve Akay'ın (2015)

çalışmasında da en yüksek girişimcilik ortalamasını Fen bilgisi öğretmen adayları alırken en düşük ortalama İlköğretim Matematik öğretmenlerine aittir. Köstekci'nin (2016) çalışmasında Fen Bilgisi öğretmen adaylarının girişimcilik konusunda İlköğretim Matematik öğretmen adaylarından daha üst düzeyde olduğu ortaya konulmuştur. Başka bir çalışmada da (Çavdar ve diğerleri, 2018) sosyal girişimciliğin risk alma faktöründe Fen Bilgisi öğretmen adaylarının puan ortalamaları İlköğretim Matematik öğretmenliği öğrencilerine göre anlamlı biçimde yüksek bulunmuştur. Memduhoğlu ve Şahin'in (2017) araştırmalarında da bölümler arası farklılık anlamlı olmasa bile en düşük girişimcilik puanı İlköğretim Matematik öğretmen adaylarına aittir.

Çalışmada akademik ortalaması yüksek olan öğretmen adaylarının hem sosyal problem çözme becerilerinin hem de sosyal girişimciliklerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çermik ve Şahin'in (2015) çalışmasında da akademik başarıları yüksek olan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal girişimciliğin risk alma ve kişisel yaratıcılık boyutlarında daha yüksek puan elde ettikleri bulunmuştur. Lisans programlarında alan derslerini daha çok seven öğretmen adaylarının sosyal girişimcilikleri özellikleri daha yüksek görülmüştür. Alan eğitimlerinin öğretmen adaylarında olumlu katkı yaptığı ifade edilebilir. Akar ve Aydın (2015) öğretmen adaylarının dışa dönüklük, deneyime açıklık, öz denetimli, uzlaşmacı kişilik özellikleri ile sosyal girişimcilik düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu ifade etmişlerdir. Anagün ve Atalay (2017) da sınıf öğretmeni adaylarının girişimciliğe ilişkin risk alma, yeniliklere açık olma ve lider olma gibi özelliklerini yaşamlarında kullandıkları sonucuna ulaşılmışlardır.

Öğretmen adaylarının bilişim teknolojileri yeterlik düzeyleri arttıkça hem sosyal problem çözme becerileri hem de sosyal girişimcilikleri artmaktadır. Bu noktada bilişim teknolojileri eğitimlerinin öğretmen adaylarının; bilgi işlemsel, algoritmik ve mantıksal düşünme gibi becerileri arttırdığından söz edilebilir. Kasımoğlu (2013) da çalışmasında öğretmen adaylarında problem çözme becerilerinin var olmasının öğrenci gelişimi ve ideal sınıf ortamlarının oluşturulması adına önemli olduğunu ifade etmektedir. Benzer biçimde öğretmen adaylarının öğretim etkinliklerinde bilişim teknolojilerinden yararlanma düzeyleri arttıkça sosyal girişimcilik duyguları da artmaktadır. Bundan dolayı eğitim fakültelerindeki bilişim teknolojileri ve öğretim teknolojileri eğitimlerine ağırlık verilmesi önerilebilir.

Günlük hayatta karşılaştığı sorunları kolaylıkla kendi başına çözen öğretmen adaylarının hem sosyal problem çözme becerileri hem de sosyal girişimcilikleri daha yüksektir. Sosyal problem çözme becerileri düşük olan öğretmen adayları, günlük hayatta karşılaştığı sorunları çözerken başkalarından daha fazla yardım almaktadır. Başkalarına günlük hayatta karşılaştıkları sorunları çözme konusunda yardımcı olan öğretmen adaylarının ise sosyal girişimcilik puanları daha yüksektir. Akar ve Üstüner (2017) de topluma hizmet gibi uygulamalar ile öğretmen adaylarının herhangi bir karşılık beklemeden toplumsal sorunların çözümü konusunda harekete geçme konusunda girişimcilik becerilerinin gelişebileceğine vurgu yapmaktadırlar.

Sosyal problem çözme becerileri ile sosyal girişimcilik özellikleri daha yüksek olan öğretmen adayları; toplumsal ya da çevresel sorunlara daha duyarlı olmaktadır ve öğretmenliği daha çok istemektedirler. Benzer olarak Çermik ve Şahin (2015) de öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik puanlarının toplumsal, çevresel ve küresel olaylara ilgili olma değişkenlerine bağlı olarak değiştiğini bulmuştur. Zaten öğretmenlerin görevleri okul çatısı altında sınırlı kalmayıp içinde yaşadığı topluma değer katma sorumluluğu da bulunmaktadır (Akar ve Aydın, 2015). Sosyal girişimcilik özelliği daha yüksek olan öğretmen adayları öğretmen olarak göreve başladıktan sonra okul yöneticisi olarak çalışmayı tercih etmektedirler. Çalışmada öğretmen adaylarının sosyal problem çözme ile sosyal

girişimcilikleri arasında orta düzey anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=.384$, $p=.000$). Akar ve Üstüner (2017) tarafından yürütülen çalışmada da öğretmen adaylarının duygusal zekâ düzeyi, öz yeterlik algısı ve sosyal girişimcilik özellikleri arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğu görülmüştür. Brandstatter (1997) ise sosyal girişimciler için gerekli sosyal ilişki kurabilme özelliğinden bahsetmektedir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Çalışma kapsamında ulaşılan sonuçlar şu şekilde sıralanabilir;

- Öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özellikleri yüksek düzeyde iken sosyal problem çözme becerileri orta düzeydedir.
- Öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özellikleri ve sosyal problem çözme becerileri; cinsiyet, sınıf düzeyi, sivil toplum örgütüne üye olma ve daha önce girişimcilikle ilgili eğitim alma durumlarına göre farklılaşmamaktadır.
- Akademik başarıları yüksek olan öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özellikleri ve sosyal problem çözme becerileri de anlamlı biçimde yüksektir.
- Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özellikleri tüm alt boyutlarıyla birlikte İlköğretim Matematik öğretmen adaylarından daha yüksek düzeydedir. Fen Bilgisi öğretmen adaylarının da sosyal girişimcilik özellikleri ve risk alabilme durumları ile öz güvenleri İlköğretim Matematik öğretmen adaylarına göre daha üst düzeydedir. İlköğretim Matematik öğretmen adayları sosyal girişimcilik özellikleri ve risk alma boyutu açısından Güzel Sanatlar ve Spor Eğitiminde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarından daha geridedir.
- Öğretmen adaylarının sosyal problem çözme becerileri öğrenim görülen bölüme göre farklılaşmamaktadır.
- Alan derslerini daha çok seven öğretmen adaylarının sosyal girişimciliklerinin, risk alma durumlarının ve kişisel yaratıcılıklarının genel kültür derslerini daha çok seven öğretmen adaylarına göre daha yüksektir.
- Öğretmen adaylarının sosyal problem çözme becerileri lisans programında sevilen ders grubuna göre farklılaşmamaktadır.
- Bilişim teknolojileri kullanımında kendilerini daha yeterli gören öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özellikleri ve sosyal problem çözme becerileri daha yüksektir.
- Öğretmen adaylarının öğretim etkinliklerinde bilişim teknolojilerinden yararlanma sıklığı arttıkça sosyal girişimcilik özellikleri de artmaktadır.
- Öğretim etkinliklerinde bilişim teknolojilerinden yararlanma sıklığı öğretmen adaylarının sosyal problem çözme becerileri üzerinde anlamlı bir farklılaşma oluşturmamaktadır.
- Sosyal girişimcilik özellikleri ve sosyal problem çözme becerileri daha yüksek olan öğretmen adayı, günlük hayatta karşılaştığı problemleri kendisi kolaylıkla çözebilmektedir.
- Sorunlarının çözümünde başkalarından daha az yardım isteyen öğretmen adayları daha fazla risk alabilmektedir ve sosyal problem çözme becerileri daha yüksektir.
- Sosyal girişimcilikleri yüksek olan öğretmen adayları başkalarına ait sorunların çözümüne daha fazla yardım etmektedir.

- Öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özellikleri ve sosyal problem çözme becerileri arttıkça toplumsal ya da çevresel sorunlara daha duyarlı olmaktadır.
- Öğretmenliği ilk meslek tercihi olarak düşünen öğretmen adaylarının hem sosyal girişimcilik hem de sosyal problem çözme becerileri daha yüksektir.
- Öğretmenliğe başladıktan sonra okul yöneticisi olmak isteyen öğretmen adaylarının sosyal girişimcilikleri daha yüksektir. Bu öğretmen adayları daha fazla risk alabilmekte ve kendilerine daha fazla güvenmektedirler.
- Öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik ile sosyal problem çözme becerileri arasında orta düzey anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Çalışmada ulaşılan sonuçlar doğrultusunda uygulamaya ve araştırmaya yönelik aşağıdaki öneriler getirilebilir;

- Alan derslerini daha çok seven, öğretmenliği ilk meslek tercihi olarak düşünen ve akademik anlamda başarılı olan öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özellikleri ve sosyal problem çözme becerileri yüksek olduğundan eğitim fakültesindeki öğrencileri mesleğe yönelik motivasyonlarının ve isteklerini artıracak akademik desteklerin sunulması önerilebilir.
- Sosyal girişimcilik açısından diğer bölümlere göre geride olan İlköğretim Matematik öğretmen adaylarının bu konudaki gelişimlerine ağırlık verilebilir.
- Bilişim teknolojileri yeterlik düzeyinin ve öğretim etkinliklerinde bilişim teknolojilerinden yararlanma sıklığının sosyal girişimcilik ve sosyal problem çözme becerileri üzerinde olumlu etkisi görüldüğünden eğitim fakültesi lisans programlarında bilişim teknolojileri eğitimlerine yönelik etkinliklere daha çok yer verilebilir.
- Kendi sorunlarını daha rahat çözebilen öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik ve sosyal problem çözme becerileri daha yüksek olduğundan problem çözme becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikler gerçekleştirilebilir.
- Toplumsal ya da çevresel sorunlara daha duyarlı olan öğretmen adaylarının hem sosyal girişimcilik hem de sosyal problem çözme becerileri daha yüksek olduğundan öğretmenlerin buldukları bölgedeki sorunları çözme konusunda daha aktif olmalarını sağlamak adına lisans eğitiminde sosyal girişimcilik ve sosyal problem çözme becerilerini geliştirecek çalışmalar yürütülebilir.
- Gelecekte yapılacak çalışmalar da karma desen kullanılarak elde edilen veriler gözlem ve görüşme gibi nitel verilerle de desteklenebilir.
- Bu çalışmada etkisi görülen ve görülmeyen değişkenlerin etki düzeyleri ayrıntılı biçimde irdelenebilir.
- Aktif görevdeki öğretmen ve okul yöneticileriyle de benzer bir çalışma yapılarak onların sosyal girişimcilik ve sosyal problem çözme düzeyleri incelenebilir.

KAYNAKLAR

Adatepe, S. (2018). *Beden eğitimi ve spor yüksekokulu'nda okuyan öğretmen adaylarının girişimcilik özellikleri ile yansıtıcı düşünme düzeylerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkiye.

- Akar, H., & Aydın, S. (2015). Öğretmen adaylarının kişilik özelliklerinin sosyal girişimcilik özelliklerini yordama düzeyi. *The Journal of Academic Social Science*, 3(12), 425-436.
- Akar, H., & Üstüner, M. (2017). Mediation role of self-efficacy perceptions in the relationship between emotional intelligence levels and social entrepreneurship traits of pre-service teachers. *Journal of Education and Future*, 12, 95-115.
- Anagün, Ş.S., & Atalay, N. (2017). Sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik becerisine ilişkin yeterlik algıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41, 298-313. doi: 10.21764/efd.57979
- Armut, B., & Kılınç, M. (2018). 4. sınıf sosyal bilgiler öğretmen adaylarının girişimcilik becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *International Journal of Field Education*, 4(1), 39-56.
- Aydın, E., & Öner, G. (2016). Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik düzeylerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 17(3), 497-515.
- Brandstatter, H. (1997). Becoming an entrepreneur - A question of personality structure? *Journal of Economic Psychology*, 18(2-3), 157-177. doi:10.1016/S0167-4870(97)00003-2
- Çavdar, O., Cumhuri, F., Koç, Y., & Doymuş, K. (2018). Öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özelliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Anemon Muş Alparlan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6, 27-33. doi: 10.18506/anemon.464006
- Çekici, F. (2009). *Problem çözme terapisine dayalı beceri geliştirme grubunun üniversite öğrencilerinin sosyal problem çözme becerileri, öfkeyle ilişkili davranış ve düşünceler ile sürekli kaygı düzeylerine etkisi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkiye.
- Çelik, O. (2014). *Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının girişimcilik bilgi ve beceri düzeyleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Türkiye.
- Çermik, F., & Şahin, İ. (2005). Sosyal bilgiler öğretmeni adaylarının sosyal girişimcilik özelliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Current Research in Education*, 1(2), 76-88.
- Demirel, D. H., Aydoğmuş, B., & Güneş, Ö. (2019). Öğretmen adaylarında boş zamanın anlamı ve sosyal girişimcilik ilişkisinin incelenmesi. B. Gürbüz & H. A. Güngörmüş (Eds.) 2. Uluslararası Rekreasyon ve Spor Yönetimi Kongresinde sunulmuş bildiri (11-14 Nisan 2019), ss. 208-2015.
- Denizalp, H. (2007). *Toplumsal Dönüşüm İçin Sosyal Girişimcilik Rehberi*. Ankara: Ofset Matbaacılık.
- Deveci, İ., & Çepni, S. (2017). Girişimcilik eğitimi modüllerinin fen bilimleri öğretmen adayları üzerindeki yansımaları. *Ege Eğitim Dergisi*, 18(2), 813-856.
- Fraenkel, J.R., & Wallen, N.E. (1996). *How to Design and Evaluate Research in Education* (3rd ed.), McGraw Hill, Inc.
- Gözübüyük, D. (2019). *Yaratıcı, eleştirel ve yansıtıcı düşünmenin girişimcilik becerisi üzerine etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkiye.
- Güler, B.K. (2008). *Sosyal girişimciliği etkileyen faktörlerin analizi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkiye.
- Karademir, E., Balbağ, M. Z., & Çemrek, F. (2018). Öğretmen adaylarının girişimcilik düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Millî Eğitim*, 220, 177-200.
- Karasar, N. (1999). *Bilimsel Araştırma Yöntemi (9. Baskı)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Kasımoğlu, T. (2013). *Öğretmen adaylarında eleştirel düşünme, mantıksal düşünme ve problem çözme becerilerinin çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkiye.
- Koh, H.C., (1996). Testing hypotheses of entrepreneurial characteristics a study of Hong Kong MBA students. *Journal of Managerial Psychology*, 11(3), 12-25. doi: 10.1108/02683949610113566
- Konaklı, T., & Göğüş, N. (2013). Aday öğretmenlerin sosyal girişimcilik özellikleri ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 373-391.
- Köstekci, E. (2016). *Öğretmen adaylarının girişimcilik özellikleri ile yansıtıcı düşünme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkiye.
- Memduhoğlu, H. B., & Şahin, M. (2017). Öğretmen adaylarının girişimcilik düzeylerinin incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 297-307.
- Pan, V. L., & Akay, C. (2015). Eğitim fakültesi öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 10(2), 125-138. doi: 10.12739/NWSA.2015.10.2.1C0637
- Şeker, M. (2012). *Sosyal girişimciliğin artan önemi ve bir araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkiye.
- Thompson, J. L. (2002). The world of the social entrepreneur. *International Journal of Public Sector Management*, 15(5), 412-431. doi: 10.1108/09513550210435746
- Ülküdür, M. A., Duman, S., & Bacanak, A. (2015). Sınıf öğretmenlerinin girişimcilik becerilerinin okul müdürlerinin çalışma hayatı üzerine etkisi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XIV. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (21-23 Mayıs 2015) Özel Sayısı, 140-151. doi: 10.14686/BUEFAD.2015USOSOzelsayi13205
- Yavuz Konokman, G., & Yanpar Yelken, T. (2014). Okul öncesi öğretmeni adaylarının öğrenmeye ilişkin tutumlarının ve girişimcilik düzeylerinin incelenmesi. *International Online Journal of Educational Sciences*, 6(3), 648-665. doi: 10.15345/iojes.2014.03.013
- YÖK (2018). Yeni Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları. <https://www.yok.gov.tr/kurumsal/idari-birimler/egitim-ogretim-dairesi/yeni-ogretmen-yetistirme-lisans-programlari> adresinden alınmıştır.